

Miljø-
direktoratet

Klima og miljøhensyn i planlegging av fornybar energi

Anna von Streng Velken
Knut Simensen
Miljødirektoratet

03.06.2025

Norske klimamål forutsetter ny fornybar kraft

Miljødirektoratet leverer kunnskapsgrunnlaget

- Hvordan Norge kan kutte egne klimagassutslipp
- Årlig leveranse – med innspill fra andre fageter

Klimatiltak i Norge mot 2030

Oppdatert kunnskapsgrunnlag om utslippsreduksjonspotensial, barrierer og mulige virkemidler

Et 2035-bidrag som sikrer omstilling nasjonalt

- vurderinger og anbefalinger fra Miljødirektoratet

Klimatiltak i Norge Kunnskapsgrunnlag 2024

Klimatiltak i Norge Kunnskapsgrunnlag 2025

Tiltaksanalyser er grunnstammen i vårt arbeid

- Vi analyserer utslippskilder, tiltak, aktørbildet, barrierer og mulige virkemidler

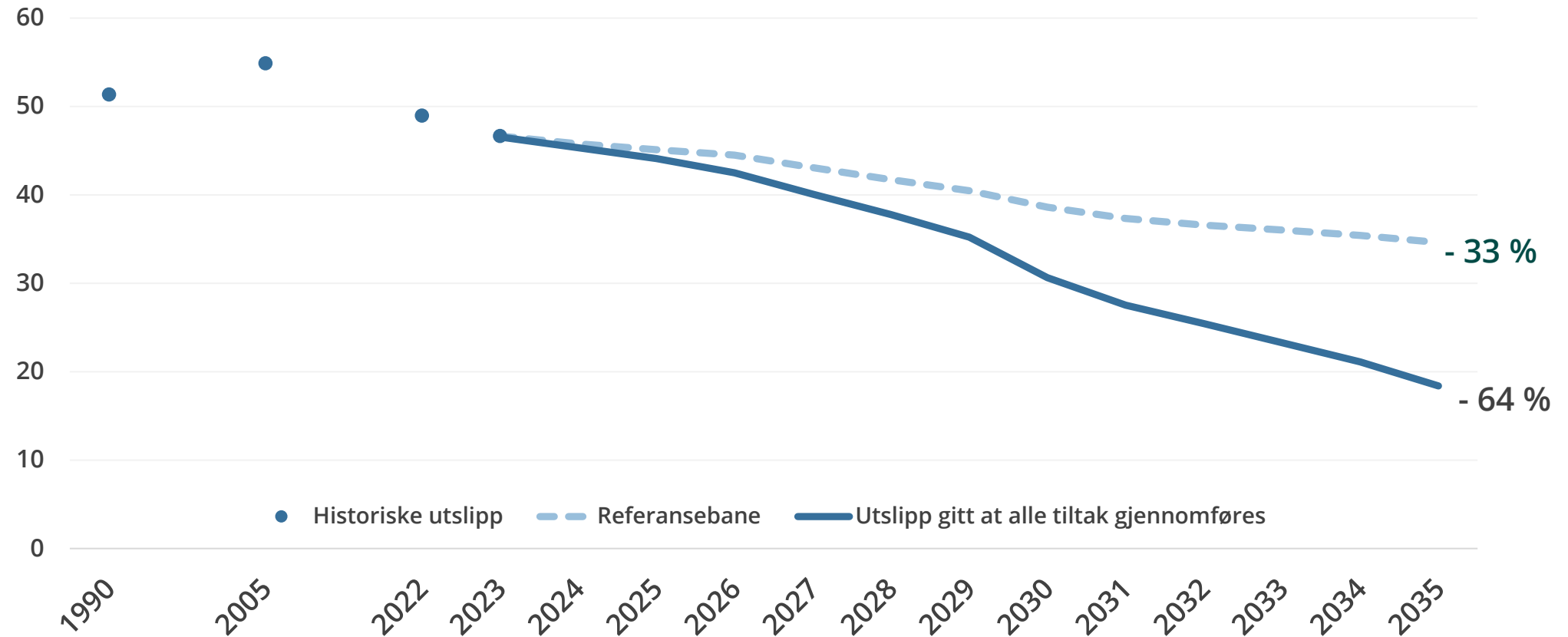

Tiden til 2050 er knapp

- Norge er ansvarlig for norske utslipp
- Verden må til netto null utslipp for å stoppe global oppvarming
- Vi trenger et taktskifte, der alvorret som er grunnlaget for Parisavtalen legges til grunn

Utslippsbaner mot 2035

Mill. tonn CO₂-ekv.

Økt kraftbehov som følge av klimatiltak

Økt kraftetterspørsel i 2035

Referansebanen	<u>TWh</u> 13,3	← elbiler 6,7 TWh og petroleumssektoren 5,2 TWh
Klimatiltak (KiN25)		<u>Tonn CO₂</u>
Transport	4,0	3 208 000
Sjøfart, fiske og havbruk	2,8	1 139 000
Jordbruk	-	2 427 000
Industri og energiforsyning	9,1	8 296 047
Petroleum	3,0	2 192 000
Andre	1,3	373 000
Sum	20,2	
Økt etterspørsel	33,6	← Inkluderer ikke etterspørselen fra eventuell ny industri

Fornybar kraft er et klimatiltak

- Globalt er ny fornybar kraft det største klimatilaket
- Også i Norge er ny fornybar avgjørende – de aller fleste klimatilakene trenger kraft
- Utbygging av konkurransedyktige kraftkilder, som vindkraft på land, bidrar til kostnadseffektiv omstilling

Nedbyggingen av natur skal
reduseres

Store utslipp fra nedbygging av natur

- Bygger ned 50 km² per år
- Årlige utslipp 1,9 millioner tonn CO₂-ekv.
- Viktigste årsak til tap av naturmangfold
- Konsekvens avhenger av hvilke arealer og hva de brukes til
- Fortsatt stort press på arealer framover

Foto: Sigve Reiso

Fornybar energi krever arealer

- Alt areal ligger i en kommune
- Naturmeldinga:
  - «... vi skal redusere nedbygging av særlig viktige naturarealer innen 2030 ...»
  - «... prinsipp om prioritere utbyggingsformål som fornybar energi, kraftledninger, forsvarsformål, ...»
- Statlige planretningslinjer for klima og energi:
  - «... legge til rette for mer fornybar energiproduksjon ...»
- Må tenke samfunnsnytte ved arealbruk

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027

Regjeringen forventer at

- Det legges til rette for mer fornybar energiproduksjon, særlig i områder med kraftkrevende næringsutvikling. Det er viktig å sikre god balanse mellom mer fornybar energi og miljøhensyn.
- Næringsarealer planlegges med et regionalt perspektiv, der energibruk, krafttilgang, gjenbruk og mer effektiv utnyttelse av eksisterende næringsarealer og infrastruktur inngår i planvurderingene.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027

Vedtatt ved kongelig resolusjon 20. juni 2023

Kommunal- og distriktsdepartementet

Statlige planretningslinjer for klima og energi

- Kommunene bør legge til rette for mer fornybar energiproduksjon og *avklare behovet for areal til vindkraft og solkraft*
- Når det planlegges større utbyggingsområder skal det *vurderes om det kan produseres fornybar energi på området*. For å begrense den totale nedbyggingen av landbruks- og naturområder må energitiltaket løses på allerede nedbygde arealer eller i kombinasjon med andre utbyggingsformål

Hva innebærer det for kommunene?

- SPR «skal legges til grunn» i kommunenes planlegging. De er altså forpliktet til å ta opp om og hvordan de vil legge til rette for fornybar energi
- SPR kan gi grunnlag for innsigelse – men kan ikke brukes til å *pålegge* kommuner å legge til rette for vindkraft eller solkraft
- Kommuner kan pålegge private å vurdere fornybar energi i forbindelse med planer for store utbyggingsområder

Planmessig tilnærming

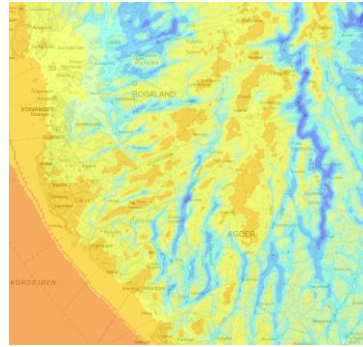
- Kommunens planstrategi bør sette fornybar energi på dagsorden
- En kommunedelplan for fornybar energi kan være en oppfølging av planstrategien
- Prioritering: samfunnsnyttige formål skal prioriteres

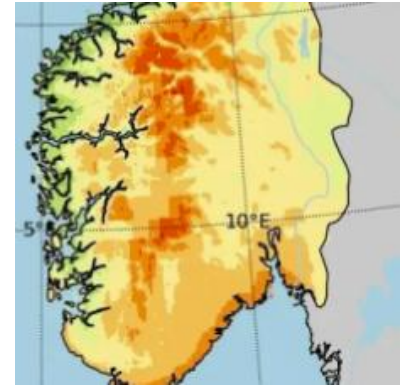
Hvilke arealer bør vurderes?

- Er det mye vind eller sol i området?

Vindressurser (nve.no)

Solinnstråling (met.no)

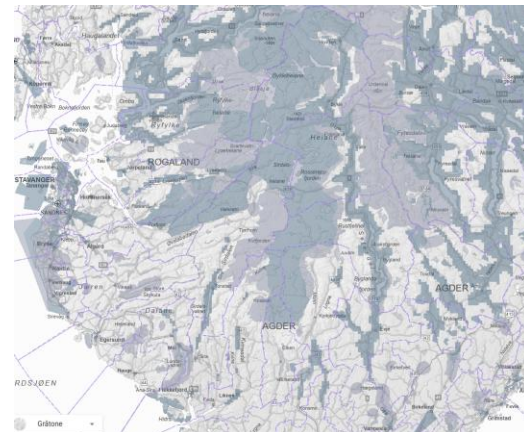
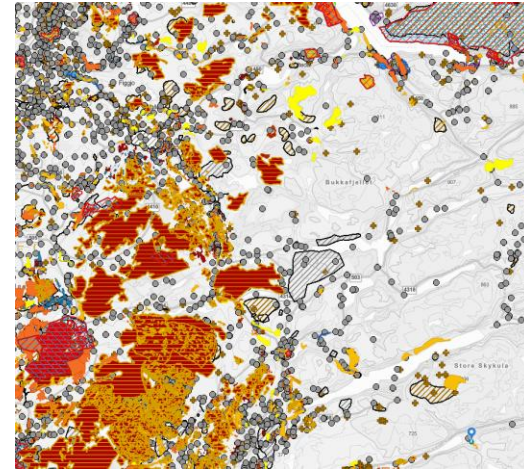
- Er det nettkapasitet i området?

- Arealer som allerede er utbygget eller sterkt påvirket bør prioriteres

Hvilke arealer bør unngås?

- Karbonrike arealer, særlig myr og skog med høy bonitet og/eller organisk jord
- Arealer særlig viktig for naturmangfold
- Arealer fra nasjonal ramme (for eksempel verneområder, villreinområder)

Miljødirektoratets budskap

- De aller fleste klimatiltakene trenger kraft
- Det kan bygges mer solkraft og vindkraft på land med akseptable konsekvenser for naturmangfold og karbonrike arealer
- Forutsetter prioritering av arealbruk

Miljø-
direktoratet